

Potápění s uzavřeným okruhem: Hledání, jak začít

Co je potřeba k úspěšnému přechodu na potápění s rebreatherem? Zvažuje to šest odborníků.

Rebreathery zaznamenávají neustálý nárůst popularity, což je vývoj poháněný rostoucím zájmem o technické potápění a prudce rostoucí cenou hélia. Zároveň vylepšení v designu, konstrukci a uživatelské přívětivosti rebreatherů s uzavřeným okruhem (CCR), zejména v oblasti řídicí a monitorovací elektroniky, učinila tento způsob potápění dostupnějším.

S výjimkou některých fotografů to byli většinou zkušení techničtí a jeskynní potápěči, kteří nakonec přešli z otevřeného na uzavřený okruh. Tito potápěči potřebují rebreather nejvíce a měli by již mít alespoň nějaké znalosti a osobní potápěčské dovednosti, které jsou k bezpečnému ovládnutí rebreatheru potřebné.

Pohled na vstupní požadavky na kurz CCR v rámci standardů výcviku u agentur však vykresluje radikálně odlišný obrázek: Teoreticky byste mohli začít s rebreatherem pouze s nitroxovou certifikací a pouhými 25 ponory.

Tato velká mezera vyvolává otázku, kterou se v tomto článku snažím prozkoumat: Na jaké úrovni předchozího výcviku a zkušeností se přechod na uzavřený okruh stává smysluplným, přínosným a pravděpodobně úspěšným?

Abych získal představu o možných odpovědích, uskutečnil jsem rozhovor se šesti uznávanými a velmi aktivními instruktory CCR působícími v Asii, Evropě a Americe. Zeptal jsem se jich, jak vypadá jejich průměrný student CCR na základní úrovni a jak se to v průběhu času změnilo, a rovněž jak se rozhodují, zda někoho vyškolit na rebreather a zdali by přijali studenty bez předchozího výcviku nebo zkušeností s technickým nebo jeskynním potápěním.

Níže uvedené odpovědi jsou výňatky z delších rozhovorů prostřednictvím e-mailu, textových zpráv nebo telefonu. Stručný životopis a odkaz na každého instruktora naleznete na konci tohoto článku.

„Většina studentů, které školím, jsou techničtí potápěči,“ říká **Matt Reed**, instruktor-školitel TDI a spolujitel společnosti Evolution Diving v Malapascua na Filipínách. „V poslední době se však stále častěji objevují méně zkušené kandidáty. Jednou z otázek, které jim kladu, je, zda plánují pokračovat ve výcviku a v budoucnu se věnovat pokročilejším ponorům. Lidé, kteří se nevěnují hlubokým ponorům, zůstanou s menší pravděpodobností u potápění s CCR, protože pro jednoduché ponory u útesů to vyžaduje zbytečně velké úsilí.“

Kelvin Davidson ze společnosti Third Dimension Diving (Tulum v Mexiku) uvádí podobnou zkušenost: „Většina lidí, které školíme v CCR, jsou opakovaní návštěvníci našeho obchodu a známe je jako jeskynní potápěče. Ale v dnešní době se začínají objevovat i jiní zájemci.“

Na otázku ohledně svého prověřovacího procesu odpověděl: „Většinu lidí znám z předchozího výcviku, takže mám o nich poměrně dobrou představu. Jinak se jen zeptám na jejich předchozí vzdělání a zkušenosti a proč si myslí, že chtějí nebo potřebují CCR. Pak se v podstatě řídím intuicí...“

Mnoho lidí, kteří na papíře vypadají dobře, se buď zas tak dobře potápět neumí, nebo jim chybí způsob myšlení potřebný k pořízení si a aktivnímu používání CCR. Z tohoto důvodu upřednostňuji, aby lidé nejdříve použili pro svůj úvodní výcvik jeden z našich přístrojů, než si koupí vlastní – není totiž příjemné vést náročnou konverzaci s někým, kdo právě utratil 10 000 dolarů.“

Stejně jako Matt, i Kelvin učil některé studenty bez předchozích zkušeností s technickým nebo jeskynním potápěním. „Zvláště na Fathom Gemini, protože s tím se naučit potápět je poměrně snadné. Plnohodnotné rebreathery pro montáž na záda jsou sice účinnější, co se týče toho, co se s nimi dá provádět, ale jsou obtížnější na správné a bezpečné ovládání. Je to prostě něco trochu jiného.“

Agentury mají své standardy a požadavky, které je třeba splnit. Poté je už opravdu na instruktorovi, aby

použil svůj nejlepší úsudek a se studenty jednal naprosto upřímně a otevřeně.“

Yvonne Press, instruktorka IT a rebreatherů TDI se sídlem na Maltě, se také zdráhá stanovit pevné hranice: „Nemyslím si, že musíme nutit potenciální potápěče s CCR, aby se nejprve potápěli s OC technikou. Kurzy jako Air Diluent Diver od TDI (30 m, všechny ponory v rámci NDL) nabízejí způsob, jak se dostat k rebreatherům s jasnou cestou k dekompresnímu potápění s CCR.

Místo toho se snažím získat představu o zkušenostech dané osoby, a to nejen na základě celkového počtu ponorů a příslušných certifikací. Pokud se někdo potápí jen na dovolené a to jeden týden v roce po dobu 20 let, pravděpodobně bych mu potápění s CCR nedoporučila. Na druhou stranu by mohl být vhodným kandidátem i poměrně nový potápěč s vysokou mírou odhodlání a jasnými cíli pro budoucí potápění s CCR.“

Nicméně zmiňuje několik aspektů: „Ujistila bych se, že studenti mají dobré základní potápěčské dovednosti a důkladné znalosti teorie od nitroxu až po čistý kyslík. I když se na všech těchto variantách lze do určité míry zapracovat během kurzu CCR, nebývá zde dostatek času na jejich kompletní pochopení a osvojení si jich od samého začátku.“

Pro **Paula Toomera** z Diving Matrix Advanced Diver Training je to trochu jasnější. „Vyškolicil jsem několik lidí, kteří nyní používají své rebreathery pouze pro mělké ponory (s fotografováním). Na tom není absolutně nic špatného. Osobně používám rebreathery pro všechny své ponory, bez ohledu na hloubku a profil.“

Nicméně, osvojení si dovedností specifických pro zvládnutí CCR je docela náročný úkol. Pro studenta, který přichází z rekreačního potápění, není zvyklý na vybavení větší než s jednou lahví, nikdy neměnil plyn a neumí couvat... to je podle mne až příliš náročné.

Jsem přesvědčený, že lidé by měli být vyškoleni alespoň v technickém potápění na základní úrovni, než o nich budu uvažovat jako o vhodných kandidátech pro kurz CCR – i když později neplánuji používat svůj rebreather k technickému potápění. Mým ideálním kandidátem by byl zkušený potápěč používající otevřený okruh s trimixem, ale s dnešními cenami hélia na takové uchazeče narazíte už jen zřídka.“

Sabine Sidi-Ali, instruktorka jeskynního potápění a CCR narozená ve Švýcarsku, která vyučuje v Evropě a Mexiku, vyjadřuje podobný názor: „Když jsem před 10 lety poprvé učila rebreather, průměrným zájemcem o rebreather byl někdo se zkušenostmi s technickým potápěním s otevřeným okruhem, který chtěl rozšířit své možnosti. V poslední době se trend změnil spolu s vývojem standardů: Teoreticky se nyní potápěči mohou zúčastnit kurzu CCR, aniž by kdy použili přídavnou lahev (umístěnou na boku) nebo dlouhou hadici.

Osobně požaduji alespoň základní technické vzdělání jako předpoklad a důrazně doporučuji absolvovat základní kurz GUE Fundamentals nebo něco podobného (IANTD Essentials nebo TDI Intro to Tech). Díky tomu mohou uspět. Bez něj je třeba dohnat spoustu věcí, jak z hlediska teoretických znalostí, tak základních dovedností ve vodě... příliš mnoho na to, aby se to dalo naučit v jednom kurzu.“

Pro **Karla Hurwooda** z Pro-Tech Philippines je důležité zvládnutí potenciálních nouzových situací: „Pokud selže rebreather, potápěč se musí téměř ve všech případech zachránit s otevřeným okruhem. Přepnutí na otevřený okruh může ve skutečnosti zmírnit stres – za předpokladu, že potápěč ovládá potápění s otevřeným okruhem dobře. Pokud ne, pak bude výsledek zcela odlišný. Všem svým studentům radím, aby se zdokonalili v úrovni vynořování s otevřeným okruhem, což je potřebné i pro ponory, které budou provádět na CCR. Tím nemyslím hloubku, ale spíše konfiguraci, počet lahví s sebou a postupy, jako je přepínání plynů.“

Až na několik málo výjimek to znamená absolvovat určitou úroveň technického výcviku na otevřeném okruhu. Sice bych to neformuloval jako vyloučeno a nikdy, ale musel by existovat opravdu silný a konkrétní důvod, proč bych souhlasil se školením na CCR u někoho, kdo před kurzem CCR nemá žádné zkušenosti s technickým potápěním.

Dalším klíčovým bodem k zvážení je, zda zájemce o rebreather jej skutečně potřebuje? Rebreathery jsou skvělá výbava a otevírají mnoho možností, ale vyžaduje to praxi a pravidelné potápění – něco, co prostě není možné pro každého. Také ne všechny rebreathery jsou stejně vhodné pro všechny podmínky. Vyberte si přístroj, který odpovídá typu potápění, které chcete dělat, a ujistěte se, že se instruktor s ním pravidelně potápí i mimo výukové kurzy.“

Všeobecný souhlas?

Přestože se v odpovědích mých šesti partnerů v rozhovoru objevují určité rozdíly, je zde i mnoho společného. Někteří sice netrvají na formální certifikaci technického potápěče před zahájením výcviku na CCR, ale všichni vyžadují, aby studenti prokázali osobní potápěčské dovednosti typické pro technické potápění, a také silný závazek k dalšímu vzdělávání a budoucímu potápění s takovým systémem.

Všech šest instruktorů zdůrazňuje, že rozhodnutí přejít na uzavřený okruh by nemělo být bráno na lehkou váhu. „Proč se chcete naučit potápět s rebreatherem?“ je otázka, kterou si všichni kladou v té či oné podobě. Zdůrazňují také, že nemůžete být jen běžným potápěčem s uzavřeným okruhem. V určitém okamžiku budete muset vlastnit rebreather a hodně se s ním potápět, abyste si získané dovednosti udrželi – což je značný závazek, a to jak z hlediska času, tak i peněz.

Poděkování patří těmto mým respondentům:

- **Kelvin Davidson** (z Mexika) je instruktorem IANTD pro Fathom Mk3 a Gemini, instruktorem GUE pro JJ CCR a také instruktorem trimixu a jeskynního potápění.
<https://www.thirddimensiondiving.com/>
- **Karl Hurwood** (z Filipín) je instruktorem TDI a továrním instruktorem pro všechny úrovně potápěčů na JJ CCR.
<https://protech-ph.com/>
- **Yvonne Press** (z Malty) je instruktorkou TDI. Vyučuje KISS Sidewinder a AP Inspiration na Maltě a v Německu.
<https://darkhorizondiving.com/> a <https://kissidewinder.pro/>

- **Matt Reed** (z Filipín) je instruktorem TDI. Vyučuje KISS Sidewinder a Pelagian DCCCR.
<https://evolution.com.ph/>
 - **Sabine Sidi-Ali** (působící v Evropě a v Mexiku) je instruktorkou GUE a IANTD se zaměřením na výcvik v jeskyních a s rebreathery (Revo a KISS Sidewinder).
<https://www.sabinetechnicaldiving.com/>
 - **Paul Toomer** (působící ve Spojeném království a na Maltě) z Diving Matrix Advanced Diver Training je instruktorem rebreatherů, který pracuje v řadě potápěčských středisek a na různých plavidlech již více než 20 let.
<https://divingmatrix.co.uk/>
-

O autorovi

[Tim Blömeke](#) vyučuje rekreační a technické potápění na Tchaj-wanu a Filipínách. Rovněž je spisovatelem na volné noze, překladatelem, a také přispívajícím redaktorem pro publikaci Alert Diver. Máte-li na něj nějaké otázky nebo k něčemu připomínky, můžete ho kontaktovat prostřednictvím jeho [blogové stránky](#) nebo na [Instagramu](#).

Překladatel: [Klement Hartinger](#)